



Universiteit
Leiden
The Netherlands

Phenomenology of death: subjectivity and nature in Husserl's genetic phenomenology

Vecino, M.C.

Citation

Vecino, M. C. (2021, December 2). *Phenomenology of death: subjectivity and nature in Husserl's genetic phenomenology*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3246992>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3246992>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Samenvatting

Kan transcendentale subjectiviteit sterven? - Dit proefschrift gebruikt het limietgeval van de dood om een fenomenologisch onderzoek te starten naar het begrip subjectiviteit en zijn relatie tot de natuur. Het proefschrift begint met een uiteenzetting van Husserls controversiële bewering dat de vormende subjectiviteit onsterfelijk is. Daarnaast biedt dit proefschrift ook een tweede-orde discussie aan over de methode en het wezen van de fenomenologie in het aangezicht van naturalisme. De conclusie van dit onderzoek zal zijn dat we slechts een fenomenologisch begrip kunnen krijgen van de dood als we ons begrip van subjectiviteit heroverwegen.

Twee hoofdprincipes – of metapprincipes – van Husserliaanse fenomenologie worden bedreigd door het bestaan van limietgevallen zoals de dood en het wezen van de vormende subjectiviteit. Deze twee principes bestaan allereerst uit de noodzaak om dingen te overwegen zoals ze gegeven worden door intuïties en ten tweede uit de noodzaak om de ervaring te overwegen vanuit een eerste persoons-perspectief. De spanning tussen deze twee principes wordt duidelijk wanneer we de analyse van de dood in acht nemen. Dit onderzoek zal een balans proberen te vinden tussen de verschillende eisen van deze twee principes. Het proefschrift zal concluderen dat deze balans slechts te bereiken is als we het vormende subject begrijpen als een transcendentaal persoon. Het verdedigt een lezing van onsterfelijkheid als een slechts methodologische sleutel. Deze methodologische sleutel is bedoeld om het karakter van het levende perspectief over te brengen. Dit levende perspectief functioneert niet als een absoluut fundament, zoals Husserl het begrepen heeft. Daarnaast heeft deze methodologische interpretatie niet de onsterfelijkheid van het subject tot gevolg.

Het proefschrift bestaat uit drie delen. Allereerst bestaat het uit een algemene presentatie van Husserls fenomenologie en het probleem van grenzen. Ten tweede zal er een diepte-analyse van subjectiviteit in zijn verschillende dimensies worden gegeven. Tot slot bestaat het proefschrift uit een reflectie op 'de natuur' en 'de dood'. Deze reflectie zal een heroverweging van deze sleutelbegrippen voorstellen in het licht van de voorgaande resultaten.

Het eerste deel bouwt een raamwerk op om het probleem van grenzen te begrijpen. Ook wordt Husserls behandeling van het probleem van de grenzen gepresenteerd. In het eerste hoofdstuk geef ik een inleidende bespreking van de fenomenologie als een transcendentale filosofie. Daarnaast bespreek ik de relatie van de fenomenologie tot het wetenschappelijk naturalisme. In het tweede hoofdstuk presenteer ik de “paradox van menselijke subjectiviteit”. Deze paradox drukt de problematische relatie uit tussen het transcendentale subject (bewustzijn) en het empirisch subject (de mens). Het paradoxale begrip van onszelf als een wezen dat tegelijkertijd zowel subject als object in de wereld is, vertaalt zich in een paradoxaal begrip van onze dood als zowel onvermijdelijk en onmogelijk. De dood is onvermijdelijk als mens, en onmogelijk als bewustzijn. Het derde hoofdstuk van het eerste deel presenteert Husserls eigen behandeling van de limietgevallen. Deze presentatie zal worden uitgevoerd door een analyse van zijn teksten en manuscripten te geven. Het hoofdstuk zal concluderen dat er een distinctie bestaat tussen een genetische benadering en een generatieve benadering. Daarnaast worden de respectievelijke tekortkomingen van deze twee benaderingen behandeld.

Ik wijd het tweede deel van dit proefschrift aan een verkenning van vier verschillende begrippen geassocieerd met Husserls begrip van subjectiviteit: de oer ik, de monade, de persoon en het lichaam. In hoofdstuk 4 behandel ik het probleem van het retrospectieve karakter van reflectie en het anonieme karakter van het functionerende subject. Ik zal beargumenteren dat de poging om het functionerende subject te identificeren met vormende subjectiviteit vervalst in bepaalde inconsistenties. Het oer-ik is immers van alle objectivering beroofd en is niet een zijnde. Het oer-ik kan zich dus niet manifesteren en kan op zichzelf zodoende niets vormen. Hoofdstuk 5 zal zich focussen op Husserls monadologie. Het begrip monade heeft het voordeel dat het inclusief is en staat in zichzelf de noëmatische correlaten van de ervaring toe. Niettemin zal het duidelijk worden dat Husserls monadologische theorie uiteindelijk gefundeerd is op een speculatieve grond dat ook aan de basis staat van zijn idee over de onsterfelijkheid. In hoofdstuk 6 wend ik mij tot het begrip van de persoon, en zal ik focussen op ‘de

transcendentale persoon' als een mogelijke kandidaat om te denken over het concrete subject dat is ingebed in de leefwereld. In hoofdstuk 7 zal ik hier verder op in gaan door te reflecteren op de ambiguïteit van onze belichaming. Met het idee van de ambiguïteit van het lichaam is het mogelijk om subjectiviteit te begrijpen als de concrete eenheid van de subjectieve en objectieve dimensies van de ervaring. Daarnaast overtreft het idee van de ambiguïteit van het lichaam de speculatieve elementen van het monadologische perspectief. Hoofdstuk 8 behandelt de vraag naar het wezen van de natuur en geeft een mogelijk nieuw begrip van de natuur als het rijk van oer-feitelijkheid. Genetische vragen leiden uiteindelijk naar dit rijk van deze oer-feitelijkheid. Dit begrip stelt ons in staat om de natuur te begrijpen als een onderdeel van het subject. Terwijl de natuur te begrijpen is als onderdeel van het subject, zal ik laten zien dat we nog steeds de onherleidbaarheid van de natuur kunnen behouden. In hoofdstuk 9 presenteer ik het begrip van subjectiviteit als een concreet belichaamd geheel. Ik vergelijk dit begrip van subjectiviteit met drie andere mogelijke interpretaties geërfd uit de fenomenologische traditie.

Tot slot, hoofdstuk 10 keert terug naar de vraag van de dood. Ik heroverweeg het begrip van de dood in het licht van de voorgaande analyses. Dit houdt allereerst een heroverweging in van de toegang tot de reflectie van het eerste-persoonspectief. Ten tweede houdt het een heroverweging van het transcendentale principe in. Door een analyse te geven van Finks positie in *de zesde Cartesiaanse meditatie*, overweeg ik of onsterfelijkheid kan worden toegeschreven aan de transcendentale toeschouwer in plaats van het vormende subject. Ik zal echter concluderen dat dit een problematische splitsing tot gevolg zou hebben van de Ego. Ondanks deze splitsing is het handig om dit idee als een methodologische waarschuwing te onthouden tegen een naïef naturalisme.

De algemene conclusie van het proefschrift behelst de erkenning van het leven als een onovertroffen *Faktum* dat een onderbouwing geeft van de onderlinge afhankelijkheid van de subjectieve en objectieve polen van vorming, dat wil zeggen, van de *a priori* correlatie. Ik concludeer dat een volger van Husserl slechts het fenomeen dood kan begrijpen wanneer zij het subject begrijpt in termen van een transcendentaal persoon.